

Festa i diversió: oci i temps lliure (2)

Els dies festius són una oportunitat per descansar. Per als cristians, suposen també, però, una ocasió per gaudir en família, educar els fills i tractar amb més tranquil·litat Déu.

21/05/2012

Déu va beneir el dia setè i en va fer un dia sagrat, perquè aquell dia reposà de la seva obra creadora [1]. A la unitat de l'existència personal, treball i temps lliure no s'han de separar, per això urgeix un

«apostolat de la diversió» [2], que contraresti la tendència a concebre l'oci com a pura evasió [3], tot a costa de trencar la unitat de l'home.

El descans de Déu

El temps lliure per antonomàsia és aquell que s'esdevé els dies de festa: es trenca la monotonia de la quotidianitat, perquè se celebren esdeveniments que són decisius o determinants per a un grup de persones, ja sigui una família o una nació. En la tradició judeocristiana la festa té un sentit religiós que està associat al joíós descans de Déu. Perquè un cop acabada la Creació, Déu va beneir el dia setè i el santificà. Gairebé hom podria dir que Déu es meravella davant la seva obra, especialment davant la grandesa d'aquesta criatura –l'home– que ha cridat a la comunió amb Ell. Santificant el dissabte, "creant" el dia de festa, ha volgut associar la

humanitat sencera a la seva mirada bondadosa cap al món. Per això, d'alguna manera, «del descans de Déu, pren sentit el temps» [4]: qualsevol temps, el de la feina i el del descans, *Déu veié que tot el que havia fet era molt bo* [5].

Per al cristià, a més, el diumenge, dia del Senyor, *dies Christi* [6], és dia de repòs dedicat al Senyor arreu on habiteu [7]. Cada diumenge recordem i celebrem en la litúrgia de l'Església la resurrecció de Crist, la nova creació, la salvació del gènere humà, l'alliberament del món, el seu destí final. Si bé la novetat del cristianisme fa que haguem perdut «les manifestacions del dissabte jueu, superades pel "compliment" dominical, són vàlids els motius de fons que imposen la santificació del "dia del Senyor", indicats en la solemnitat del Decàleg, però que cal entendre a la llum de la teologia i de l'espiritualitat del diumenge» [8].

Jesucrist mateix que *és senyor fins i tot del dissabte* [9], explica el sentit autèntic del descans sabàtic, orientant-lo «cap al seu caràcter alliberador, juntament amb la salvaguarda dels drets de Déu i dels drets de l'home» [10].

Sota aquesta llum, el diumenge mostra la novetat del món, la novetat de la nova creació en Crist. D'alguna manera, tot temps és ja temps de festa, perquè és temps de Déu i per a Déu. En l'existència humana s'uneixen treball i temps lliure, i tots dos comprenen una crida a la contemplació i a la pregària. Déu ens dóna el temps perquè puguem entretenir-nos amb Ell, associar-nos al seu descans i al seu treball [11], admirar la seva bellesa i la bellesa de la seva obra.

Part de la missió educativa dels pares consisteix a mostrar als fills aquest caràcter de do que posseeixen les

festes. Cal posar una mica d'esforç a l'hora d'organitzar el diumenge –o qualsevol període de descans–, de manera que Déu no aparegui com una cosa aliena o molesta, introduït en l'últim moment, en els plans previstos. Si els fills veuen que es pensa amb antelació com i quan assistir a la Santa Missa, o rebre els sagraments, comprendran de manera natural que «el temps lliure roman buit si no hi ha Déu» [12]. El consell de Benet XVI es mostra preciós sota aquesta llum: «Estimats amics! De vegades, en principi, pot resultar incòmode haver de programar en el diumenge també la Missa. Però si us entesteu, constatareu més tard que això és exactament el que li dóna sentit al temps lliure. No us deixeu dissuadir de participar en l'Eucaristia dominical i ajudeu també els altres a descobrir-la» [13].

Per això, un cristià que vol viure l'Evangelí planifica el cap de setmana posant, en primer lloc, la participació en la Santa Missa, i cerca organitzar els viatges o desplaçaments - especialment quan seran llargs- garantint l'assistència al Sant Sacrifici el diumenge o els altres dies de precepte. Per la seva banda, «els pastors tenen el corresponent deure d'oferir a tots la possibilitat efectiva de complir el precepte. En aquesta línia hi ha les disposicions del dret eclesiàstic, com ara la facultat per al sacerdot, prèvia autorització del Bisbe diocesà, de celebrar més d'una missa el diumenge i els dies festius, la institució de les misses vespertines i, finalment, la indicació que el temps útil per al compliment de l'obligació comença ja el dissabte a la tarda, coincidint amb les primeres Vespres del diumenge» [14].

El temps de les virtuts

Ja s'han assenyalat les oportunitats educatives que duu el temps lliure per a modelar la personalitat dels fills. Jocs, excursions, esport no són només part essencial de la vida dels joves, sinó que a través d'ells els pares poden conèixer millor els fills, i transmetre'ls desitjos d'aprendre i de donar-se als altres. Desitjos que es concreten en tasques i van quallant en hàbits, en allò que els clàssics anomenen virtuts. Així, el temps lliure deixa de ser "el temps per les coses banals", i es transforma en temps qualitatiu, creatiu. En resum, en moments preciosos perquè els fills assumeixin i interioritzin la seva llibertat.

Formar els fills en el lleure, d'altra banda, suposa proposar activitats atractives i que respectin la manera de ser de cadascú. En la mesura que una família comparteix moments feliços, posa les bases per prevenir passatempis nocius en el futur: els

períodes transcorreguts amb els pares en la infància –en els quals experimenten l'alegria del donar i rebre, de la generositat– queden gravats per sempre, i serviran de protecció quan els fills hagin d'enfrontar-se al fals atractiu d'allò que allunya de Déu.

Per contra, si els pares entenen les vacances i el temps lliure com a simple oportunitat d'evasió o de gaudi poden acabar descuidant un aspecte central en l'educació. No es tracta de "transmetre" als fills una visió del temps lliure com un "fer només coses útils", en el sentit que és útil estudiar una matèria o aprendre un idioma, o anar a classes de natació o de piano (ocupacions que, en el fons, no difereixen molt de la instrucció que subministren moltes escoles), sinó d'ensenyar a emprar aquests períodes d'una manera equilibrada. En aquest sentit, el temps lliure proporciona situacions

favorables per desenvolupar la unitat de vida: es tracta de fomentar en els fills personalitats fermes, capaces de gestionar la pròpia llibertat i d'exercitar la fe de manera coherent, i que aprendran a conviure amb els altres, a aspirar a una vida complerta.

Un gran enemic en aquest camp és el "matar el temps", perquè **quan el cristià mata el seu temps a la terra, es posa en perill de matar el seu Cel [15]**. Actua així qui **per egoisme es retreu, s'amaga, es despreocupa [16]** dels altres; qui en aquests moments es cerca a ell mateix desordenadament, sense donar cabuda a Déu o als altres. Educar en i per al temps lliure compromet els pares. Ells són sempre –tot i que de forma inconscient– el model que més incideix en la formació dels fills, i com a educadors no poden donar la impressió que s'avorreixen, o reposen no fent res. La seva manera

de descansar deu, d'alguna manera, estar oberta a l'entreteniment amb Déu, al servei als altres. Els fills han d'entendre que l'oci permet **distreure's amb activitats que demanen menys esforç [17]**, mentre s'aprenen coses noves, es conrea l'amistat, es millora la vida de la família.

La diversió dels joves

Molts pares –amb part de raó– temen la pressió de l'ambient, que en les societats de consum proposa diversions deletèries i superficials. El problema de fons és universal: els joves volen ser feliços, però no sempre saben com, i, sovint, ni tan sols saben en què consisteix la felicitat, perquè ningú els ho ha explicat convincentment, o no l'han experimentada. Per a la gran majoria, el problema de la felicitat es redueix a tenir una feina ben remunerada, gaudir de bona salut, i

viure en una família on se'ls estimi i en la qual poder recolzar-se. Encara que els joves manifestin algunes vegades certa rebel·lia, admeten d'ordinari que han de rendir en l'estudi, ja que entenen que bona part del seu futur depèn de les qualificacions escolars.

Tot això és compatible amb l'afany per reivindicar la pròpia autonomia a l'hora d'organitzar el temps lliure. En alguns casos, ho fan seguint el camí que marquen les indústries de l'entreteniment, que sovint promouen diversions que dificulten o impedeixen el creixement en virtuts com la templança. Però, en últim terme, la desorientació dels joves no és diferent de la que es dona en força adults: confonen la felicitat, que és resultat d'una vida assolida, amb una efímera sensació de pseudoalegria.

Aquestes desviacions, reals, no poden fer-nos oblidar que **tots hem sentit moviments de rebel·lia envers els nostres grans, quan començàvem a formar amb autonomia el nostre criteri** [18]. Forma part del procés normal de maduració, com s'aprecia en considerar que, davant la pregunta sobre com es diverteixen, el "amb qui" és sempre més significatiu que el "què": volen estar amb els coetanis i fora de casa, és a dir, sense la família i sense adults, i de fet, les activitats que s'associen a un major gaudi és sortir amb els amics i escoltar música. Fins i tot, quan el consum és –com succeeix en algunes societats– una forma de distreure's, adquirint coses de vegades innecessàries (roba, mòbils, accessoris informàtics, videojocs, etc.), és només el mitjà per estar amb els amics.

Resulta important, per això, proposar formes de diversió que respectin

l'estructura de la persona, és a dir, la tendència a la felicitat que tots tenim: els pares han d'afrontar aquesta tasca promovent, amb l'ajuda d'altres famílies, llocs adequats on els fills puguin madurar humanament i espiritualment durant el temps lliure. Es tracta, en definitiva, de fomentar diversions i interessos que enforteixin el sentit de l'amistat, de la responsabilitat de donar suport a les persones que aprecien. **La joventut sempre ha tingut una gran capacitat d'entusiasme per totes les coses grans, pels ideals enlairats, per tot allò que és autèntic [19].** Els pares poden i han de comptar amb aquesta realitat: dedicant-los temps, parlant amb ells, donant-los exemple d'alegria, sobrietat i sacrifici des que són petits. Perquè educar no significa **imposar-los una conducta, sinó mostrar-los els motius, sobrenaturals i humans, que l'aconsellen. En un mot, respectar**

la seva llibertat, ja que no hi ha una veritable educació sense responsabilitat personal, ni responsabilitat sense llibertat [20].

J. M. Martín i M. Díez

[1] *Gn* 2, 3.

[2] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 975.

[3] Cf. Joan Pau II, Missatge per a la XIX Jornada Mundial de les Comunicacions Socials, 19-V-1985, núm. 4.

[4] Joan Pau II, Litt. apost. *Dies Domini*, 31-V-1998, núm. 59.

[5] *Gn* 1, 31.

[6] Cf Joan Pau II, Litt. apost. *Dies Domini*, 31-V-1998, nn. 18ss.

[7] *Lv* 23, 3.

[8] Joan Pau II, Litt. apost. *Dies Domini*, 31-V-1998, núm. 62.

[9] *Mc* 2, 28.

[10] Joan Pau II, Litt. apost. *Dies Domini*, 31-V-1998, núm. 63.

[11] Cf. *Jn* 5, 17.

[12] Benet XVI, Homilia en l'esplanada de Marienfield, 21-VIII-2005.

[13] Benet XVI, Homilia en l'esplanada de Marienfield, 21-VIII-2005.

[14] Joan Pau II, Litt. apost. *Dies Domini*, 31-V-1998, núm. 49.

[15] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 46.

[16] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 46.

[17] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 357.

[18] *Converses amb monsenyor
Escrivà de Balaguer*, n. 100.

[19] *Converses amb monsenyor
Escrivà de Balaguer*, n. 101.

[20] Sant Josep maria, *És Crist que
passa* , n.27.

.....

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/festa-i-
diversio-oci-i-temps-lliure-2/](https://opusdei.org/ca-ad/article/festa-i-diversio-oci-i-temps-lliure-2/)
(04/04/2025)